

Дата на връчване : 24/10/2025

СЪД НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ
TRIBUNAL DE JUSTICIA DE LA UNIÓN EUROPEA
SODNÍ DVŮR EVROPSKÉ UNIE
DEN EUROPEISCHE UNIONS DOMSTOL
GERICHTSHOF DER EUROPAÏSCHEN UNIE
EUROOPA LIIDU KOHUS
ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ
COURT OF JUSTICE OF THE EUROPEAN UNION
COUR DE JUSTICE DE L'UNION EUROPÉENNE
CÚIRT BHREITHIÚNAIS AN AONTAIS EORPAIGH
SUDEUROPSKE UNIE
CORTE DI GIUSTIZIA DELL'UNIONE EUROPEA

EIROPAS SAVIENĪBAS TIESA
EUROPOS SAJUNGOS TEISINGUMO TEISMAS
AZ EURÓPAI UNIÓ BÍRÓSÁGA
IL-QORTI TAL-ĠUSTIZZJA TAL-UNJONI EWROPEA
HOF VAN JUSTITIE VAN DE EUROPESE UNIE
TRYBUNAŁ SPRAWIEDLIWOŚCI UNII EUROPEJSKIEJ
TRIBUNAL DE JUSTIÇA DA UNIÃO EUROPEIA
CURTEA DE JUSTIȚIE A UNIUNII EUROPENE
SÚDNY DVOR EURÓPSKEJ ÚNIE
SODIŠČE EVROPSKE UNIJE
EUROOPAN UNIONIN TUOMIOISTUIN
EUROPEISKA UNIONENS DOMSTOL

РЕШЕНИЕ НА СЪДА (девети състав)

1346260

23 октомври 2025 година*

„Преюдициално запитване — Селско стопанство — Обща селскостопанска политика (ОСП) — Регламент (ЕС) 2021/2115 — Подпомагане за стратегически планове — Регламент (ЕС) № 1307/2013 — Директни плащания за земеделските стопани — Площи на разположение на земеделските стопани — Правно основание за ползване на тези площи — Условия и ред за регистриране на това правно основание — Декларирани по схеми за помощи площи, надвишаващи тези, за които е регистрирано правното основание за ползване — Административни санкции при свръхдеклариране на площи — Санкции на основание член 19а от Регламент (ЕС) № 640/2014 — Приложимост на този член след отмяната на Регламент № 640/2014“

По дело C-466/24 [Веншова]ⁱ

с предмет преюдициално запитване, отправено на основание член 267 ДФЕС от Административен съд — Варна (България) с акт от 18 юни 2024 г., постъпил в Съда на 2 юли 2024 г., в рамките на производство по дело

LQ

срещу

Заместник изпълнителен директор на Държавен фонд „Земеделие“

СЪДЪТ (девети състав),

състоящ се от: M. Condinanzi (докладчик), председател на състава, N. Jääskinen и R. Frendo, съдии,

генерален адвокат: A. Rantos,

* Език на производството: български.

ⁱ Името на настоящото дело е измислено. То не съвпада с истинското име на нито от страните в производството.

секретар: A. Calot Escobar,

предвид изложеното в писмената фаза на производството,

като има предвид становищата, представени:

- за Европейската комисия, от А. С. Becker, Гр. Колева и M. Salyková, в качеството на представители,

предвид решението, взето след изслушване на генералния адвокат, делото да бъде разгледано без представяне на заключение,

постанови настоящото

Решение

1 Преюдициалното запитване се отнася до тълкуването на:

- член 4, параграф 4 от Регламент (ЕС) 2021/2115 на Европейския парламент и на Съвета от 2 декември 2021 година за установяване на правила за подпомагане за стратегическите планове, които трябва да бъдат изготвени от държавите членки по линия на общата селскостопанска политика (стратегически планове по ОСП) и финансирани от Европейския фонд за гарантиране на земеделието (ЕФГЗ) и от Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони (ЕЗФРСР), и за отмяна на регламенти (ЕС) № 1305/2013 и (ЕС) № 1307/2013 (ОВ L 435, 2021 г., стр. 1),
- член 28 от Регламент за изпълнение (ЕС) № 908/2014 на Комисията от 6 август 2014 година за определяне на правила за прилагането на Регламент (ЕС) № 1306/2013 на Европейския парламент и на Съвета по отношение на разплащателните агенции и други органи, финансовото управление, уравниването на сметките, правилата за проверките, обезпеченията и прозрачността (ОВ L 255, 2014 г., стр. 59),
- членове 18, 19 и 19а от Делегиран регламент (ЕС) № 640/2014 на Комисията от 11 март 2014 година за допълнение на Регламент (ЕС) № 1306/2013 на Европейския парламент и на Съвета по отношение на интегрираната система за администриране и контрол и условията за отказ или оттегляне на плащанията и административните санкции, приложими към директните плащания, подпомагането на развитието на селските райони и кръстосаното съответствие (ОВ L 181, 2014 г., стр. 48), изменен с Делегиран регламент (ЕС) 2016/1393 на Комисията от 4 май 2016 г. (ОВ L 225, 2016 г., стр. 41) (наричан по-нататък „Делегиран регламент № 640/2014“),

- и член 49, параграф 1 от Хартата на основните права на Европейския съюз (наричана по-нататък „Хартата“).
- 2 Запитването е отправено в рамките на спор между LQ, физическо лице, и заместник изпълнителния директор на Държавен фонд „Земеделие“ (България) (наричан по-нататък „ДФЗ“) по повод на решението на последния да намали размера на финансовата помощ, поискана от LQ за кампания 2021 г. по няколко схеми за помощи и мерки за директни плащания, базирани на площ, и да ѝ наложи санкции поради свръхдеклариране на площи.

Правна уредба

Правото на Съюза

Регламент (ЕС) № 1306/2013

- 3 Регламент (ЕС) № 1306/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 17 декември 2013 година относно финансирането, управлението и мониторинга на общата селскостопанска политика и за отмяна на регламенти (ЕИО) № 352/78, (ЕО) № 165/94, (ЕО) № 2799/98, (ЕО) № 814/2000, (ЕО) № 1290/2005 и (ЕО) № 485/2008 на Съвета (ОВ L 347, 2013 г., стр. 549 и поправка в ОВ L 130, 2016 г., стр. 7) е отменен, считано от 1 януари 2023 г., с Регламент (ЕС) 2021/2116 на Европейския парламент и на Съвета от 2 декември 2021 година относно финансирането, управлението и мониторинга на общата селскостопанска политика и за отмяна на Регламент (ЕС) № 1306/2013 (ОВ L 435, 2021 г., стр. 187). Съгласно член 104 от Регламент 2021/2116 обаче членове 59, 63, 64, 67, 68, 74 и 77 от Регламент № 1306/2013 продължават да се прилагат по отношение на разходите и плащанията, направени за схеми за подкрепа съгласно Регламент (ЕС) № 1307/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 17 декември 2013 година за установяване на правила за директни плащания за земеделски стопани по схеми за подпомагане в рамките на общата селскостопанска политика и за отмяна на Регламент (ЕО) № 637/2008 на Съвета и Регламент (ЕО) № 73/2009 на Съвета (ОВ L 347, 2013 г., стр. 608), по отношение на календарната 2022 г. и преди това. Тъй като процесното заявление за подпомагане се отнася до кампания 2021 г., приложим в случая е Регламент № 1306/2013.
- 4 Член 59 („Общи принципи на проверките“), параграф 1 от Регламент № 1306/2013 предвижда:

„Освен ако не е предвидено друго, системата, установена от държавите членки [...], включва системни административни проверки на всички заявления за подпомагане и искания за плащане. Тази система се допълва от проверки на място“.

- 5 Член 63 от този регламент, озаглавен „Неправомерни плащания и административни санкции“, гласи в параграфи 1 и 2:

„1. Ако се установи, че даден бенефициер не изпълнява критериите за допустимост, ангажиментите или други задължения, свързани с условията за предоставяне на помощта или подкрепата, предвидена в секторното законодателство в областта на селското стопанство, помощта не се изплаща или се оттегля изцяло или частично и, когато е приложимо, съответните права на плащане съгласно член 21 от Регламент (ЕС) № 1307/2013 не се предоставят или се отменят.

2. Освен това, ако секторното законодателство в областта на селското стопанство предвижда това, държавите членки налагат и административни санкции в съответствие с правилата, определени в член 64 и член 77 [...]“.

- 6 Съгласно член 64 („Налагане на административни санкции“), параграф 4 от Регламент № 1306/2013:

„Административните санкции могат да приемат една от следните форми:

- а) намаляване на размера на помощта или подпомагането, които се изплащат във връзка със заявленията за помощ или исканията за плащане, засегнати от неспазването, или във връзка с по-нататъшни заявления; по отношение на подпомагането за развитието на селските райони обаче това не засяга възможността за спиране на подпомагането, когато може да се очаква, че бенефициерът ще предприеме действия по отношение на неспазването в разумен срок;
- б) плащане на сума, изчислена на базата на сумата и/или периода, свързани с неспазването;
- в) спиране или оттегляне на одобрение, признаване или разрешение;
- г) изключване от правото на участие в съответната схема за помощ или мярка за подпомагане или друга мярка или от правото на възползване от нея“.

- 7 Глава 2 от дял V от този регламент, озаглавена „Интегрирана система за администриране и контрол“, включва член 67, параграфи 1 и 2, който има следния текст:

„1. Всяка държава членка създава и прилага интегрирана система за администриране и контрол („интегрираната система“).

2. Интегрираната система се прилага към схемите за подпомагане, изброени в приложение I към Регламент (ЕС) № 1307/2013 [...]“.

- 8 Член 68, параграф 1 от Регламент № 1306/2013 предвижда:

„Интегрираната система се състои от следните елементи:

- а) компютризирана база данни;
- б) система за идентификация на земеделските парцели;
- в) система за идентификация и регистрация на правата на плащане;
- г) заявления за помощ и искания за плащане;
- д) интегрирана система за контрол;
- е) единна система за регистриране на самоличността на всеки бенефициер на подпомагането, посочено в член 67, параграф 2, който подаде заявление за помощ или искане за плащане“.

9 Член 72, параграф 1 от този регламент гласи:

„Всяка година бенефициерите на подпомагане, посочено в член 67, параграф 2, подават заявление за директни плащания или искане за плащане за съответната площ или мярка за развитие на селските райони, свързана с животните, съответно, като посочват, където е приложимо:

- а) всички земеделски парцели в стопанството, както и неземеделските площи, за които се иска подпомагане съгласно член 67, параграф 2;
- б) правата на плащане, заявени за активиране;
- в) всяка друга информация, предвидена в настоящия регламент или изисквана с оглед прилагането на съответното секторно законодателство в областта на селското стопанство или от съответната държава членка.

[...]“.

10 Съгласно член 74, параграф 1 от посочения регламент:

„В съответствие с член 59, чрез разплащателните агенции или упълномощените да действат от тяхно име органи държавите членки извършват административни проверки на заявлението за помощ, за да проверят дали то отговаря на условията за предоставяне на помощ. Тези проверки се допълват от проверки на място“.

11 Член 77 („Налагане на административни санкции“) от същия регламент има следния текст:

„1. Що се отнася до административните санкции, посочени в член 63, параграф 2, настоящият член се прилага в случай на неспазване на критериите за допустимост, ангажиментите или други задължения,

произтичащи от прилагането на правилата относно подпомагането по член 67, параграф 2.

[...]

4. Административните санкции могат да приемат следните форми:

- а) намаляване на размера на помощта или подпомагането, които се изплащат или ще се изплащат във връзка със заявленията за помощ или исканията за плащане, свързани с неспазването, и/или във връзка със заявления за подпомагане или искания за помощ за предишни или следващи години;
- б) плащане на сума, изчислена на базата на съответното количество и/или период, свързани с неспазването;
- в) изключване от правото на участие в съответната схема за помощ или мярка за подпомагане.

[...]“.

Регламент № 1307/2013

12 Регламент № 1307/2013 е отменен, считано от 1 януари 2023 г., с Регламент 2021/2115. По силата на член 154, параграф 2 от този регламент обаче Регламент № 1307/2013 продължава да се прилага по отношение на заявления за подпомагане относно референтни години, започващи преди 1 януари 2023 г. Тъй като процесното заявление за подпомагане се отнася до кампания 2021 г., приложим в случая е Регламент № 1307/2013.

13 Съображение 2 от Регламент № 1307/2013 гласи:

„Една от основните цели и едно от ключовите изисквания на реформата на [Общата селскостопанска политика (ОСП)] е намаляването на административната тежест. [...]“.

14 Член 5 от този регламент гласи:

„За схемите, предвидени в настоящия регламент, се прилагат Регламент (ЕС) № 1306/2013 и приетите в съответствие с него разпоредби“.

15 Съгласно член 32 от Регламент № 1307/2013:

„1. По схемата за основно плащане на земеделските стопани се отпуска подпомагане — посредством декларация в съответствие с член 33, параграф 1 — след активиране на право на плащане на хектар, отговарящ на условията за подпомагане, в държавата членка, в която е било разпределено правото на плащане. [...]

2. За целите на настоящия дял „хектар, отговарящ на условията за подпомагане“ означава:

- а) всяка земеделска площ от стопанството, която се използва за селскостопанска дейност или, когато площта се използва и за неселскостопански дейности, която се използва предимно за селскостопански дейности, включително площи, които не са били в добро земеделско състояние към 30 юни 2003 г. в държавите членки, присъединили се към Съюза на 1 май 2004 г., които са избрали да прилагат схемата за единно плащане на площ; или

[...]

4. Площите се считат за хектари, отговарящи на условията за подпомагане, само ако съответстват на определението за хектар, отговарящ на условията за подпомагане, през цялата календарна година, освен в случай на непреодолима сила или извънредни обстоятелства.

[...]“.

- 16 Член 33 от този регламент, озаглавен „Деклариране на хектарите, отговарящи на условията за подпомагане“, предвижда в параграф 1:

„За целите на активирането на правата на плащане, предвидено в член 32, параграф 1, земеделският стопанин декларира парцелите, които съответстват на хектарите, отговарящи на условията за подпомагане, във връзка с всяко право на плащане. Освен в случаите на непреодолима сила или извънредни обстоятелства, декларираните парцели трябва да са на разположение на земеделския стопанин на определена от държавата членка дата, която е не по-късна от определената в тази държава членка дата за изменение на заявлението за подпомагане, както е посочено в член 72, параграф 1 от Регламент (ЕС) № 1306/2013“.

- 17 Член 36 от Регламент № 1307/2013 се отнася конкретно до схемата за единно плащане на площ и гласи в параграфи 2 и 5:

„2. Единното плащане на площ се предоставя на годишна база за всеки отговарящ на условията за подпомагане хектар, деклариран от земеделския стопанин в съответствие с член 72, параграф 1, първа алинея, буква а) от Регламент (ЕС) № 1306/2013. [...]

[...]

5. Освен в случаите на непреодолима сила или извънредни обстоятелства, посочените в параграф 2 хектари трябва да са на разположение на земеделския стопанин на определена от държавата членка дата, която е не по-късна от определената в тази държава членка дата за изменение на

заявлението за подпомагане, както е посочено в член 72, параграф 1 от Регламент (ЕС) № 1306/2013“.

- 18 Съгласно член 48 от Регламент № 1307/2013, който установява общите правила относно плащането за райони с природни ограничения:

„1. Държавите членки могат да отпускат плащане на земеделски стопани, които имат право на плащане по схемата за основно плащане или по схемата за единно плащане на площ, посочени в глава 1, и чиито стопанства се намират изцяло или отчасти в райони с природни ограничения, определени от държавите членки [...]

[...]

3. [...] плащането за райони с природни ограничения се отпуска на годишна база на хектар, отговарящ на условията за подпомагане, който се намира в районите, за които дадена държава членка е решила да отпусне допълнително плащане в съответствие с параграф 2 от настоящия член. Плащането се извършва при активиране на правата на плащане по отношение на въпросните хектари, притежавани от съответния земеделски стопанин, или, в държавите членки, които прилагат член 36 от настоящия регламент, след деклариране на тези отговарящи на условията за подпомагане хектари, от съответния земеделски стопанин.

[...]“.

Делегиран регламент № 640/2014

- 19 Делегиран регламент № 640/2014 е отменен, считано от 1 януари 2023 г., с Делегиран регламент (ЕС) 2022/1172 на Комисията от 4 май 2022 година за допълнение на Регламент (ЕС) 2021/2116 на Европейския парламент и на Съвета по отношение на интегрираната система за администриране и контрол в рамките на общата селскостопанска политика и прилагането и изчисляването на административните санкции във връзка с предварителните условия (ОВ L 183, 2022 г., стр. 12). В съответствие с член 13 от Делегиран регламент 2022/1172 обаче Делегиран регламент № 640/2014 продължава да се прилага за заявленията за подпомагане за директни плащания, подадени преди 1 януари 2023 г. Следователно, предвид датата на настъпване на фактите по спора в главното производство, приложим в случая е Делегиран регламент № 640/2014.

- 20 Съображения 2 и 19 от Делегиран регламент № 640/2014 гласят:

„(2) По-специално следва да се създадат правила, които да допълнят някои несъществени елементи от Регламент (ЕС) № 1306/2013 по отношение на функционирането на Интегрираната система за администриране и контрол (наричана по-долу „интегрираната система“), сроковете за представяне на заявления за помощи или искания за плащания,

условията за частичен или пълен отказ на помощ и частично или пълно оттегляне на неправомерно изплатена помощ или подпомагане и определянето на административни санкции за отстраняване на несъответствията, свързани с условията за получаване на помощта в рамките на схеми, установени с Регламент (ЕС) № 1307/2013 [...]

[...]

- (19) При определянето на административни санкции следва да се имат предвид принципите на възпиращ ефект и пропорционалност и конкретните проблеми, свързани със случаите на непреодолима сила и извънредни обстоятелства. Административните санкции следва да бъдат степенувани според тежестта на неспазването и следва да стигат до пълно изключване от една или няколко схеми за помощи, свързани с площ, или мерки за подпомагане за площ за определен период. Те следва да вземат предвид особеностите на различните схеми за помощи или мерки за подпомагане по отношение на критериите за допустимост, ангажиментите и други задължения или възможността бенефициентът да не декларира всички свои площи с цел изкуствено създаване на условие за освобождаване от задълженията за екологизиране. Административните санкции по настоящия регламент следва да се смятат за достатъчни за възпиране на умишленото неспазване“.
- 21 Член 19а от Делегиран регламент № 640/2014, озаглавен „Административни санкции при свръхдеклариране на площи по схемата за основно плащане, схемата за единно плащане на площ, преразпределителното плащане, схемата за млади земеделски стопани, плащането за районите с природни ограничения, схемата за дребни земеделски стопани, плащанията по „Натура 2000“ и по Рамковата директива за водите и плащанията за районите с природни или други специфични ограничения“, гласи:

„1. Ако по отношение на група култури, посочена в член 17, параграф 1, декларираната площ по схемите за помощ, предвидени в дял III, глави 1, 2, 4 и 5 и дял V от Регламент (ЕС) № 1307/2013, и по мерките за подпомагане, посочени в членове 30 и 31 от [Регламент (ЕС) № 1305/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 17 декември 2013 година относно подпомагане на развитието на селските райони от Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони (ЕЗФРСР) и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1698/2005 на Съвета (ОВ L 347, 2013 г., стр. 487, и поправка в ОВ L 130, 2016 г., стр. 1)], надвишава установената площ в съответствие с член 18 от настоящия регламент, помощта или подпомагането се изчисляват въз основа на установената площ, намалена с 1,5-кратния размер на установената разлика, ако тази разлика е по-голяма от 3 % от установената площ или по-голяма от 2 хектара.

Административната санкция не превишава 100 % от сумите, основаващи се на декларираната площ.

2. Когато на бенефициера все още не е наложена административна санкция по параграф 1 за свръхдеклариране на площи по съответната схема за помощ или мярка за подпомагане, посочената в същия параграф административна санкция се намалява с 50 %, ако разликата между декларираната и установената площ не надвишава 10 % от установената площ.

3. Когато административната санкция на даден бенефициер е била намалена в съответствие с параграф 2 и на същия бенефициер следва да се наложи друга административна санкция, посочена в настоящия член и в член 21, по съответната схема за помощ или мярка за подпомагане за следващата референтна година, бенефициерът плаща пълния размер на административната санкция за съответната следваща референтна година, плюс сумата, с която изчислената съгласно параграф 1 административна санкция е била намалена в съответствие с параграф 2.

4. Ако сумата, изчислена съгласно параграфи 1, 2 и 3, не може да бъде изцяло прихваната в съответствие с член 28 от Регламент за изпълнение (ЕС) № 908/2014 през следващите три календарни години след календарната година на констатацията, неиздължената сума се анулира“.

Регламент 2021/2115

22 Член 4, параграф 4, буква а) от Регламент 2021/2115 гласи:

„За целите на видовете интервенции под формата на директни плащания „хектар, отговарящ на условията за подпомагане“ се определя по такъв начин, че да обхваща площите, които са на разположение на земеделския стопанин и които включват:

а) всякакъв вид земеделска площ в стопанството, която по време на годината, за която се иска подпомагане, се използва за селскостопанска дейност или — в случай че площта се използва и за неселскостопански дейности — се използва предимно за селскостопански дейности [...]“.

Българското право

ЗПЗП

23 Член 41 от Закона за подпомагане на земеделските производители (ДВ, бр. 58 от 22 май 1998 г.), в редакцията му, приложима към спора по главното производство (наричан по-нататък „ЗПЗП“), гласи:

„(1) За подпомагане за схемите по чл. 38а, ал. 1 може да кандидатстват земеделски стопани, регистрирани съгласно чл. 7, чрез подаване на заявление за подпомагане по чл. 32, ал. 1 за съответната календарна година.

[...]

(3) Земеделските земи, включени в заявлението за подпомагане, трябва към 31 май на съответната календарна година да са на разположение на земеделските стопани съгласно чл. 36, параграф 5 от Регламент (ЕС) № 1307/2013, което се удостоверява с правно основание за ползване, регистрирано по реда на Закона за собствеността и ползването на земеделските земи.

(4) Правното основание за ползване на земеделските земи се регистрира в общинските служби по земеделие по местонахождение на имотите, в специализиран софтуерен продукт, поддържан от Министерството на земеделието, храните и горите. Регистрирането се извършва до изтичане на сроковете за подаване на заявлението за подпомагане и извършване на промени в него, определени в наредбата по чл. 32, ал. 5.

(5) Министерството на земеделието, храните и горите степенува, обобщава и предава на Разплащателната агенция еднократно или на етапи данни за регистрираните правни основания за ползване на земеделски земи. [...]

(6) При подаване на заявление за подпомагане чрез Интегрираната система за администриране и контрол [(наричана по-нататък „ИСАК“)] Разплащателната агенция извършва проверка на данните от заявлението, които се съпоставят с данните по ал. 5. Когато земеделският стопанин е включил в заявлението си земеделски земи извън площите с правно основание или в размер, надвишаващ регистрираното правно основание за ползване, системата генерира предупреждение за грешка. Предупреждението за грешка се предоставя за подпис на земеделския стопанин.

(7) След изтичането на сроковете за подаване на заявлението за подпомагане и извършване на промени в него, определени в наредбата по чл. 32, ал. 5, Разплащателната агенция извършва административна проверка на всички подадени заявления за подпомагане, за които системата е генерирала предупреждение за грешка. При проверката се съпоставят данните от заявленията за подпомагане с данните по ал. 5 за спазване на изискванията по ал. 3 и 4.

(8) Когато при проверката по ал. 7 се установят заявени без правно основание за ползване земеделски земи, Разплащателната агенция извършва географско определяне на площта и местоположението им. В този случай Министерството на земеделието, храните и горите предоставя допълнителна информация на Разплащателната агенция.

(9) Когато при извършване на проверката по ал. 7 и 8 не бъде установено регистрирано правно основание съгласно ал. 4, Разплащателната агенция прилага разпоредбата на чл. 43, ал. 3“.

24 Член 43 от ЗПЗП предвижда:

„(1) Разплащателната агенция извършва директни плащания по подадените заявления, когато установи, че:

1. кандидатът ползва и извършва земеделска дейност на заявените земеделски площи;

[...]

4. заявените за подпомагане площи са оценени като отговарящи на условията за допустимост за подпомагане при проверките, извършвани по реда на чл. 37, ал. 3 и 4.

[...]

(3) Разплащателната агенция намалява размера на плащането или отказва плащане по схемите за директни плащания, когато:

[...]

4. кандидатът е заявил площи, които не стопанисва или е заявил площи, които не отговарят на условията за допустимост за подпомагане, определени в наредбата по чл. 40;

5. за една и съща площ са подадени две или повече заявления и застъпването на площи не е отстранено;

[...]

7. кандидатът за подпомагане не е ползвател на заявените земеделски площи;

[...]

10. заявените за подпомагане площи са оценени като неотговарящи на условията за допустимост за подпомагане при проверките, извършвани по реда на чл. 37, ал. 3 и 4.

(4) Разплащателната агенция намалява размера на плащането или отказва плащане по ал. 3 съгласно критериите, установени в законодателството на Европейския съюз“.

Наредба № 5 от 27 февруари 2009 г.

- 25 Член 2 от Наредба № 5 от 27 февруари 2009 г. за условията и реда за подаване на заявления по схеми и мерки за директни плащания (ДВ, бр. 22 от 2009 г.), в редакцията ѝ, приложима към спора в главното производство, предвижда:

„(1) За подпомагане по схемите и мерките по чл. 1 могат да кандидатстват земеделски стопани, които ползват земеделска земя и/или отглеждат животни и отговарят на изискванията на чл. 41 от [ЗПЗП].

(2) Лицата по ал. 1 подават заявление за подпомагане по схемите и мерките по чл. 1 по образец, който се одобрява ежегодно от [...] (ДФЗ — РА). При първо подаване на заявление за подпомагане лицата по ал. 1 попълват и заявление за регистрация“.

Спорът в главното производство и преюдициалните въпроси

- 26 LQ подава заявление за финансово подпомагане за кампания 2021 г. по няколко схеми за помощи и мерки за директни плащания на площ, средствата по които са осигурени от Европейския фонд за гарантиране на земеделието (ЕФГЗ), Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони (ЕЗФРСР) и националния бюджет на Република България.
- 27 С писмо от 13 януари 2023 г. ДФЗ уведомява LQ за извършена оторизация и изплатено подпомагане за декларираните площи за кампания 2021 г. В това писмо се посочва, че са били намалени сумите на помощите, искани от LQ по схемата за плащане за райони с природни ограничения, схемата за единно плащане на площ и схемата за плащане за селскостопански практики, които са благоприятни за климата и околната среда, и че са наложени санкции поради наддеклариране на площи.
- 28 LQ подава пред Административен съд Варна (България) жалба срещу посоченото писмо, като твърди, че то не е мотивирано, което не позволява да се разбере въз основа на какви фактически обстоятелства е взето такова решение, а също и че компетентният орган е допуснал грешка при прилагане на правото.
- 29 От акта за преюдициално запитване е видно, че основание за решението да се намалят сумите на исканите от LQ помощи са резултатите от административна проверка за допустимост на площите, извършена в съответствие с член 74 от Регламент № 1306/2013, с членове 28 и 29 от Регламент за изпълнение (ЕС) № 809/2014 на Комисията от 17 юли 2014 година за определяне на правила за прилагането на Регламент (ЕС) № 1306/2013 на Европейския парламент и на Съвета по отношение на интегрираната система за администриране и контрол, мерките за развитие на селските райони и кръстосаното съответствие (ОВ L 227, 2014 г., стр. 69) и с

член 37, алинея 2 от ЗПЗП чрез сравняване на наличните данни от регистрите на ИСАК с тези в базата данни на Министерството на земеделието, храните и горите.

- 30 При посочената проверка е установено, че площите, декларирани в заявлението за подпомагане, подадено от LQ за кампания 2021 г., надвишават тези, за които има регистрирано съгласно националното законодателство правно основание за ползване.
- 31 На основание член 19а от Делегиран регламент № 640/2014 на LQ е наложена санкция за площите от заявлението ѝ за подпомагане, за които е преценено, че са недопустими за подпомагане или наддекларирани.
- 32 LQ твърди, че в писмото от 13 януари 2023 г., посочено в точка 27 от настоящото решение, изобщо не се споменава за евентуално несъответствие на данните, които е предоставила в заявлението си за подпомагане, с данните, използвани от ДФЗ при извършените от него проверки. По-конкретно, това писмо не давало никаква информация, която да доведе до извод, че са извършени административни проверки, нито пък посочвало установените несъответствия в заявлението за подпомагане.
- 33 ДФЗ поддържа, че съгласно член 41, алинея 3 от ЗПЗП земеделските площи, включени в заявлението за подпомагане, трябва към 31 май на съответната календарна година да са на разположение на земеделските стопани, което позволявало да се установи, че правното основание за ползване на тези площи е регистрирано.
- 34 В случая ДФЗ поддържа, че е решил да намали сумите на предоставените на LQ помощи и да наложи санкции в съответствие с тази разпоредба, тъй като в заявлението си за подпомагане LQ е декларирала по-голяма площ от установената при извършените административни проверки. В това отношение ДФЗ уточнява, че с писмо от 8 юни 2023 г. най-напред е уведомил LQ за липсата на данни относно правното основание за ползване на парцел номер 78519-1127-22-1, посочен от LQ в заявлението за подпомагане по схемата за плащане за райони с природни ограничения. Що се отнася до заявлението за подпомагане на LQ по схемата за единно плащане на площ, ДФЗ твърди, че парцел номер 001182-8-1-1 няма нужните характеристики за целите на съответната помощ. Накрая, с писмо от 30 октомври 2023 г. ДФЗ уведомил LQ, че решението за налагане на административни санкции е било взето именно поради констатирана разлика между декларираната площ и площта, установена вследствие на проверките.
- 35 Запитващата юрисдикция си задава въпроса дали правото на Съюза допуска национална разпоредба като член 41, алинеи 3 и 4 от ЗПЗП или практика на компетентния национален административен орган да отказва на земеделските стопани подпомагане за площи, за които те не са регистрирали

правното основание за ползване в предвидените за целта бази данни и в предвидените в националното право срокове.

- 36 Накрая, що се отнася до член 19а от Делегиран регламент № 640/2014, на основание на който ДФЗ налага санкции на LQ, запитващата юрисдикция отбелязва, че този делегиран регламент, макар и отменен, считано от 1 януари 2023 г., продължава да се прилага за заявленията за подпомагане за директни плащания, подадени преди тази дата, какъвто е случаят в главното производство. Същевременно тя констатира, че консолидираният текст на посочения делегиран регламент вече не съдържа този член 19а. Затова запитващата юрисдикция иска да установи дали към датата на налагане на санкциите на LQ, а именно към 13 януари 2023 г., въпросният член е бил в сила.
- 37 При тези обстоятелства Административен съд Варна решава да спре производството по делото и да постави на Съда следните преюдициални въпроси:
 - „1) Допустима ли е съгласно член 4, параграф 4 от [Регламент 2021/2115], член 28 от [Регламент за изпълнение № 908/2014] и член 18 и член 19 от [Делегиран регламент № 640/2014] национална регламентация и практика на органа по разплащането на Република България по приложението на националната уредба, и по-конкретно на чл. 41, ал. 3 и ал. 4 от [ЗПЗП], при която на земеделския производител да бъде отказано правото на подпомагане за площи, за които той е сключил договор за ползването им за същата година, но това негово правно основание не е регистрирано в системата на Министерство на земеделието в разписаните в закона срокове?
 - 2) Предвид член 49, параграф 1, изречение трето от [Хартата], следва ли да се налага на земеделския производител санкция по чл. 19а от Делегиран регламент (ЕС) № 640/2014 (отменен с Делегиран регламент (ЕС) 2022/1172 [...]), с предвидено в последния съображение 16, съгласно което „[в] интерес на яснотата и правната сигурност Делегиран регламент (ЕС) № 640/2014 следва да бъде отменен. Този [делегиран] регламент обаче следва да продължи да се прилага за заявления за помощ за директни плащания, подадени преди 1 януари 2023 г., за искания за плащане, направени във връзка с мерки за подпомагане, прилагани съгласно Регламент (ЕС) № 1305/2013, и за системата за контрол и административните санкции по отношение на правилата относно кръстосаното спазване“, който е бил действащ за годината на кампанията 2021, при условие че към момента на издаване на писмото, с което е наложена санкцията, а именно 13.01.2023 г., разпоредбата на 19а от Делегиран регламент (ЕС) № 640/2014 [...] в редакцията му, която е приложима от 01.01.2023 г., не съществува?“.

По преюдициалните въпроси

По първия въпрос

По допустимостта

- 38 Европейската комисия има съмнения относно допустимостта на първия въпрос, тъй като необходимите данни от фактическа и правна страна, за да бъде Съдът полезен с отговора си на поставения му въпрос, не могли да бъдат изведени по недвусмислен начин от акта за преюдициално запитване. Всъщност запитващата юрисдикция нито изложила ясно фактите, нито възпроизвела релевантната национална правна уредба, и по-специално националните разпоредби, предвиждащи задължение за регистриране на правното основание за ползване на земеделски земи. Тя не уточнила и причините, поради които смята, че е необходимо тълкуване на член 4, параграф 4 от Регламент 2021/2115, на член 28 от Регламент за изпълнение № 908/2014 и на членове 18 и 19 от Регламент № 640/2014.
- 39 Според постоянната съдебна практика въведеното с член 267 ДФЕС производство е инструмент за сътрудничество между Съда и националните юрисдикции, чрез който Съдът им предоставя насоки за тълкуването на правото на Съюза, необходими им за разрешаване на висящи пред тях спорове (решение от 27 април 2023 г., *Castorama Polska* и *Knor*, C-628/21, EU:C:2023:342, т. 25 и цитираната съдебна практика).
- 40 В това отношение е важно да се припомни, че в рамките на това производство само националният съд, който е сезиран със спора в главното производство и трябва да поеме отговорността за последващото му съдебно решаване, може да прецени, предвид особеностите на всяко дело, както необходимостта от преюдициално решение, за да се произнесе, така и релевантността на въпросите, които поставя на Съда. Следователно, щом поставените въпроси се отнасят до тълкуването на правото на Съюза, Съдът по принцип е длъжен да се произнесе. Ето защо въпросите, които се отнасят до правото на Съюза, се ползват с презумпция за релевантност. Съдът може да откаже да се произнесе по отправено от национална юрисдикция запитване само ако е съвсем очевидно, че исканото тълкуване на правото на Съюза няма никаква връзка с действителността или предмета на спора в главното производство, когато проблемът е от хипотетично естество или още когато Съдът не разполага с необходимите данни от фактическа и правна страна, за да бъде полезен с отговора на поставените му въпроси (решение от 29 юли 2024 г., *LivaNova*, C-713/22, EU:C:2024:642, т. 53 и цитираната съдебна практика).
- 41 В случая, както е видно от предоставената от запитващата юрисдикция информация, жалбата по главното производство е насочена срещу писмото на ДФЗ от 13 януари 2023 г., с което същият уведомява LQ за намаляването на сумите на финансовите помощи, които тя е поискала за кампания 2021 г.

по няколко схеми за помощи и мерки за директни плащания, базирани на площ, и за налагането на санкции поради установено свръхдеклариране на площи.

- 42 ДФЗ намалява сумите на исканите от LQ финансови помощи с мотива, че при проверка за допустимост на площите, извършена въз основа на съпоставяне на данните, декларирани от LQ в заявлението ѝ за подпомагане, с данните, съдържащи се в системата на Министерството на земеделието, храните и горите, се установява, че LQ не е регистрирала, както изисква член 41, алинеи 3 и 4 от ЗПЗП, правното основание за ползване на всички земеделски парцели, за които се отнася заявлението ѝ за подпомагане.
- 43 Следователно първият въпрос несъмнено се отнася до положение, при което компютризираната база данни на Министерството на земеделието, храните и горите не съдържа информация относно правното основание за ползване на парцел, предмет на подаденото от LQ заявление за финансово подпомагане за кампания 2021 г.
- 44 От това следва, че обратно на поддържаното от Комисията, преюдициалното запитване съдържа изложение на предмета на спора по главното производство и на релевантните факти, както и на съдържанието на съответните национални разпоредби, сред които тези на член 41, алинеи 3 и 4 от ЗПЗП.
- 45 Освен това в запитването се посочват причините, поради които запитващата юрисдикция иска тълкуване на правната уредба на Съюза. Всъщност от запитването е видно, че съществуващата практика на Съда се отнася до факти, различни от разглежданите по делото в главното производство, както и до национална правна уредба, различна от разглежданата по това дело.
- 46 Поради това първият въпрос е допустим.

По същество

- 47 В самото начало следва да се припомни, че съгласно постоянната съдебна практика, в рамките на въведеното с член 267 ДФЕС сътрудничество между националните юрисдикции и Съда, задачата на последния е да даде на националния съд полезен отговор, който да му позволи да реши спора, с който е сезиран. С оглед на това при необходимост Съдът може да преформулира въпросите, които са му зададени. Също така може да се наложи Съдът да вземе предвид норми от правото на Съюза, които националният съд не е посочил във въпросите си (вж. в този смисъл решение от 7 септември 2023 г., *Groenland Poultry*, C-169/22, EU:C:2023:638, т. 47 и цитираната съдебна практика).
- 48 В случая, в първия въпрос се посочва член 4, параграф 4 от Регламент 2021/2115, който за целите на видовете интервенции под формата на

директни плащания дефинира понятието „хектар, отговарящ на условията за подпомагане“.

- 49 Видно от преюдициалното запитване, LQ подава заявление за финансово подпомагане за кампания 2021 г. по няколко схеми за помощи и мерки за директни плащания на площ, средствата по които са осигурени от ЕФГЗ, ЕЗФРСР и националния бюджет на Република България.
- 50 Следователно приложими *ratione materiae* към спора по главното производство са само разпоредбите на Регламент № 1307/2013. Всъщност съгласно съответно член 1, параграф 2 и член 154 от Регламент 2021/2115, от една страна, този регламент се прилага по отношение на подпомагането от страна на Съюза, финансирано от ЕФГЗ и ЕЗФРСР, за интервенции, определени в стратегическия план по ОСП, изготвен от държава членка и одобрен от Комисията, който обхваща периода от 1 януари 2023 г. до 31 декември 2027 г., и от друга страна, Регламент № 1307/2013 продължава да се прилага по отношение на заявления за подпомагане относно референтни години, започващи преди 1 януари 2023 г.
- 51 В това отношение, щом като според информацията, съдържаща се в акта за преюдициално запитване, твърдяната липса на регистрация на правното основание за ползване на един от парцелите на LQ се отнася до заявлението за подпомагане по схемата за плащания за райони с природни ограничения, за първия въпрос са релевантни разпоредбите на член 48 от Регламент № 1307/2013, който определя общите правила, уреждащи схемата за плащания за такива райони.
- 52 За целите на идентифицирането на площите, по отношение на които е приложима помощта за райони с природни ограничения, както и за целите на определянето на условията и реда за плащането на тази помощ, параграфи 1 и 3 от посочения член 48 препращат към разпоредбите относно схемата за основно плащане, а също и към разпоредбите относно схемата за единно плащане на площ.
- 53 В случая първият въпрос се отнася главно до носената от земеделските стопани тежест да докажат, че земеделските парцели, които са декларирали в заявлението си за подпомагане, действително са на тяхно разположение към датата на подаването му. По-нататък, видно от информацията в акта за преюдициално запитване, LQ е подала заявление за подпомагане само по схемата за единно плащане на площ, но не и по схемата за основно плащане. Затова следва да се приеме, че по първия въпрос запитващата юрисдикция иска тълкуване на разпоредбите на член 32, параграф 2, буква а) и на член 36, параграфи 2 и 5 от Регламент № 1307/2013, които съответно определят понятието „хектар, отговарящ на условията за подпомагане“ и поставят изискването хектарите, декларирани в заявлението за подпомагане, да са „на разположение на земеделския стопанин на определена от държавата членка дата“.

- 54 Поради това следва да се приеме, че с първия си въпрос запитващата юрисдикция по същество иска да се установи дали член 32, параграф 2, буква а) и член 36, параграфи 2 и 5 от Регламент № 1307/2013 трябва да се тълкуват в смисъл, че не допускат национална правна уредба или национална практика, по силата на която на земеделския стопанин може да бъде отказано правото на плащане на помощ за площи, за чието ползване той е сключил договор за съответната година, когато този договор, като правно основание за ползване на тези площи, не е бил регистриран в определената за целта компютризирана база данни в предвидените в националното право срокове.
- 55 Съгласно постоянната съдебна практика при тълкуването на разпоредбите на правото на Съюза следва да се вземат предвид не само техният текст, но и контекстът им и целите на правната уредба, от която те са част (вж. в този смисъл решение от 19 септември 2024 г., *Agrarmarkt Austria*, C-350/23, EU:C:2024:771, т. 57 и цитираната съдебна практика).
- 56 В това отношение следва да се припомни, първо, че член 32, параграф 2, буква а) от Регламент № 1307/2013 определя понятието „хектар, отговарящ на условията за подпомагане“ като „всяка земеделска площ от стопанството, която се използва за селскостопанска дейност или, когато площта се използва и за неселскостопански дейности, която се използва предимно за селскостопански дейности [...]“.
- 57 Съгласно текста на член 36, параграфи 2 и 5 от този регламент единното плащане на площ се предоставя на годишна база за всеки отговарящ на условията за подпомагане хектар, деклариран от земеделския стопанин в съответствие с член 72, параграф 1, първа алинея, буква а) от Регламент № 1306/2013, и освен в случаите на непреодолима сила или извънредни обстоятелства, тези хектари трябва да са на разположение на земеделския стопанин на определена от държавата членка дата, която е не по-късна от определената в тази държава членка дата за изменение на заявлението за подпомагане, както е посочено в член 72, параграф 1 от този регламент.
- 58 От прочита на тези разпоредби във връзка една с друга следва, че за отпускането на заявеното подпомагане земеделският стопанин трябва действително да използва и да има на разположение декларираните в заявлението за подпомагане площи.
- 59 Второ, що се отнася до контекста, в който се вписват посочените разпоредби, следва да се отбележи, че Регламент № 1307/2013 определя разпоредбите, приложими към схемите за подпомагане, и по-специално разпоредбите във връзка с директните плащания за земеделските стопани, сред които са тези относно условията за достъп до въпросните плащания.
- 60 В това отношение следва да се констатира, че член 32, параграф 2, буква а) и член 36, параграфи 2 и 5 от Регламент № 1307/2013 се съдържат в частите от

него, посветени на прилагането на схемата за основно плащане и на схемата за единно плащане на площ. Тъй като обаче подпомагането по тези схеми се отпуска на земеделските стопани след активиране на право на плащане на хектар, отговарящ на условията за подпомагане, определянето на хектарите, отговарящи на условията за подпомагане, които са на разположение на земеделския стопанин, е съществено за правилното прилагане на посочените схеми, доколкото позволява да се провери дали са спазени условията за отпускане на въпросното подпомагане и доколкото броят на хектарите, отговарящи на условията за подпомагане, е основата за изчисляването на размера на помощта, която трябва да се изплати на земеделския стопанин, подал заявлението за подпомагане.

- 61 Определението на понятието „хектар, отговарящ на условията за подпомагане“ в член 32, параграф 2, буква а) от посочения регламент, макар да е включено в частта от същия, отнасяща се до прилагането на схемата за основно плащане, е релевантно, както се уточнява в самата разпоредба, „за целите на настоящия дял“, в който се намира член 36 от същия регламент.
- 62 Трето, що се отнася до преследваните с Регламент № 1307/2013 цели, те следва да се определят в светлината на задачите на споделеното управление на средствата на Съюза с държавите членки в рамките на ОСП.
- 63 В това отношение, от една страна, следва да се припомни, че едно от ключовите изисквания на реформата на ОСП, въведена с Регламент № 1307/2013, така както е описана в съображение 2 от този регламент, е да се намали административната тежест.
- 64 Същевременно от правната уредба на Съюза относно защитата на финансовите интереси на Съюза, относно финансирането на ОСП и относно ИСАК се установява ясно, че държавите членки имат за задължение да приемат мерките, които са годни да осигурят доброто прилагане на ИСАК, и са длъжни по-специално да вземат необходимите мерки, за да се уверят в действителността и редовността на сделките, финансирани от Съюза, както и за да предотвратят и да се справят с нередностите (вж. в този смисъл решение от 24 юни 2010 г., Pontini и др., C-375/08, EU:C:2010:365, т. 75).
- 65 За целта, от една страна, в съответствие с членове 63, 64 и 77 от Регламент № 1306/2013, който, както сочи член 5 от Регламент № 1307/2013, е тясно свързан с последния регламент, държавите членки налагат административни санкции, които трябва да са пропорционални и да отчитат тежестта, степента, продължителността и повторемостта на установеното неспазване и могат да бъдат под формата на намаляване на размера на помощта, на плащане на сума, изчислена на базата на съответното количество и/или период, за които се отнася неспазването, на спиране или оттегляне на одобрение, признаване или разрешение, или на изключване от правото на участие в съответната схема за помощ или мярка за подпомагане или друга мярка, или от правото на възползване от тях.

- 66 От друга страна, по силата на членове 67—73 от Регламент № 1306/2013 държавите членки създават и прилагат ИСАК, която се прилага за схемите за подпомагане, изброени в приложение I към Регламент № 1307/2013, и включва по-специално система за идентификация на земеделските парцели и за регистрация на заявленията за помощ и исканията за плащане. Основната ѝ цел е да се провери истинността на операциите, финансирани от бюджета на Съюза в рамките на ОСП, и тяхното съответствие с критериите за допустимост на помощите или мерките за подпомагане, и да се подобрят ефективността и наблюдението на подпомагането от Съюза, по-специално като се улесни предотвратяването на нередности и измами, както и налагането на необходимите санкции.
- 67 Следователно нищо в Делегиран регламент № 640/2014 не дава основание да се смята, че държавите членки не могат да приемат — за да осигурят неговото правилно изпълнение — национални правила, които изискват от земеделския стопанин, когато подава заявление за помощ чрез определената за целта компютризирана база данни, да посочи в подкрепа на това заявление правните основания за ползване на земеделските парцели, идентифицирани като хектари, отговарящи на условията за подпомагане, с оглед на допустимостта на исканата мярка за подпомагане и с оглед на изчисляването на размера на помощта.
- 68 В това отношение Съдът вече е постановил, че държавите членки разполагат със свобода на преценката относно доказателствата и доказателствените документи, които следва да се изискат от заявител на помощите, що се отнася до площите, предмет на неговото заявление (решение от 17 декември 2020 г., *Land Berlin* (Права на плащане, свързани с ОСП), C-216/19, EU:C:2020:1046, т. 35 и цитираната съдебна практика). При упражняването на тази свобода на преценката е допустимо държавите членки да внесат уточнения относно доказателствата, които трябва да се представят в подкрепа на заявлението за помощи, като се позоват по-специално на обичайните практики на тяхната територия в областта на селското стопанство във връзка с правото на ползване и използването на фуражните площи, както и във връзка с документите, които трябва да се представят относно това използване (решение от 24 юни 2010 г., *Pontini* и др., C-375/08, EU:C:2010:365, т. 82).
- 69 Същевременно при упражняването на свободата си на преценка държавите членки трябва да спазват целите на съответната правна уредба на Съюза и общите принципи на правото на Съюза, като принципите на пропорционалност и правна сигурност (вж. в този смисъл решения от 27 юни 2019 г., *Azienda Agricola Barausse Antonio e Gabriele*, C-348/18, EU:C:2019:545, т. 57, и от 7 април 2022 г., *Avio Lucos*, C-116/20, EU:C:2022:273, т. 63).
- 70 Макар да е задача на запитващата юрисдикция да провери във всеки отделен случай дали тези принципи са били спазени (вж. в този смисъл решение от

24 юни 2010 г., Pontini и др., C-375/08, EU:C:2010:365, т. 89), в съответствие с постоянната съдебна практика Съдът е компетентен да предостави на запитващата юрисдикция всички насоки за тълкуване, свързани с правото на Съюза, които могат да ѝ позволят да прецени това спазване, за да реши делото, с което е сезирана (решение от 11 юни 2020 г., Subdelegación del Gobierno en Guadalajara, C-448/19, EU:C:2020:467, т. 17 и цитираната съдебна практика).

- 71 Що се отнася до принципа на правна сигурност, който Съдът взема предвид в областта на помощите за земеделските производители, особено във връзка с разпоредбите относно административните санкции (вж. в този смисъл решение от 18 април 2024 г., Kaszamas, C-79/23, EU:C:2024:329, т. 59 и цитираната съдебна практика), следва да се припомни, че този принцип изисква не само правната уредба на Съюза да позволява на заинтересованите лица да се запознаят с точния обхват на задълженията, които тя им налага, но и те да имат възможност да се запознаят по недвусмислен начин със своите права и задължения и да действат съобразно с тях (вж. в този смисъл решение от 25 юли 2018 г., Teglgaard и Fløjstrupgård, C-239/17, EU:C:2018:597, т. 52 и цитираната съдебна практика).
- 72 Що се отнася до принципа на пропорционалност, който според Съда изисква с въведените с разпоредба мерки да може да се постигне преследваната цел и те да не надхвърлят необходимото за нейното постигане, следва да се припомни, че този принцип трябва да бъде спазван както от законодателя на Съюза, така и от националните законодатели и съдилища, които прилагат правото на Съюза (вж. в този смисъл решение от 24 юни 2010 г., Pontini и др., C-375/08, EU:C:2010:365, т. 87).
- 73 Както е видно от точки 64—67 от настоящото решение, правната уредба на Съюза относно ИСАК, относно защитата на финансовите интереси на Съюза и относно финансирането на ОСП изисква приемането на национални мерки, годни да осигурят доброто прилагане на ИСАК, както и действителността и редовността на финансираните от Съюза схеми за помощи. В това отношение и доколкото е релевантно за спора по главното производство, следва да се отбележи, че член 72, параграф 1, буква в) от Регламент № 1306/2013 изброява данните, които трябва да бъдат посочени в заявлението за помощ или в искането за плащане. В тази разпоредба се уточнява, че освен информацията, която по силата на този регламент трябва да се съдържа в заявлението или искането, компетентната държава членка може да изисква в същото да е налице допълнителна информация, което допринася за това да се гарантира спазването на принципите на правна сигурност и пропорционалност.
- 74 В случая, както отбелязва Комисията, от една страна, национална разпоредба като приложимата към спора по главното производство, а именно член 41, алинеи 3 и 4 от ЗПЗП, преследва такава цел, тъй като е насочена по-конкретно към това да се попречи на земеделските стопани да

се ползват неправомерно от чужди земи, за да заобикалят правната уредба на Съюза относно схемите за подпомагане. От друга страна, като изисква правното основание за ползване на земеделските парцели, декларирани в заявлението за помощ, да се регистрира в компетентните служби по местонахождението на тези парцели, такава национална разпоредба не изглежда да налага трудноизпълнимо задължение на земеделските стопани, кандидатстващи за помощ или подпомагане.

- 75 Затова, освен ако с оглед на обстоятелствата по делото в главното производство запитващата юрисдикция установи друго, предвиденото в спорната национална правна уредба условие да се представя надлежно правно основание за целите на плащането на помощ, е от естество да отговори на изискванията, произтичащи от принципа на правна сигурност, без да надхвърля — в съответствие с принципа на пропорционалност — необходимото за постигането на преследваната с тази правна уредба цел.
- 76 С оглед на всички гореизложени съображения на първия въпрос следва да се отговори, че член 32, параграф 2, буква а) и член 36, параграфи 2 и 5 от Регламент № 1307/2013 трябва да се тълкуват в смисъл, че допускат национална правна уредба или национална практика, по силата на която на земеделския стопанин може да бъде отказано правото на плащане на помощ за площи, за чието ползване той е сключил договор за съответната година, когато този договор, като правно основание за ползване на посочените площи, не е бил регистриран в определената за целта компютризирана база данни, както и в предвидените в националното право срокове, стига да са спазени целите, преследвани със съответната правна уредба на Съюза, и общите принципи на правото на Съюза, в частност принципите на пропорционалност и правна сигурност.

По втория въпрос

- 77 С втория си въпрос запитващата юрисдикция по същество иска да се установи дали член 49, параграф 1, трето изречение от Хартата се прилага към санкция като наложената на земеделски стопанин съгласно член 19а от Делегиран регламент № 640/2014 в положение, при което последната разпоредба е била в сила към датата на подаване на заявлението за подпомагане и към датата на налагане на посочената санкция, но към датата на разглеждане на подадената срещу същата санкция жалба е била заличена в консолидирания текст на посочения делегиран регламент, който регламент, макар и отменен, считано от 1 януари 2023 г., продължава да се прилага за заявленията, подадени преди тази дата, в съответствие с член 13 от Делегиран регламент 2022/1172.
- 78 В това отношение, в рамките на въведеното с член 267ДФЕС сътрудничество между Съда и националните юрисдикции, само националният съд, който е сезиран със спора и трябва да поеме отговорността за последващото му съдебно решаване, може да прецени —

предвид особеностите на делото — както необходимостта от преюдициално решение, за да може да се произнесе, така и релевантността на въпросите, които поставя на Съда. Следователно, щом поставените въпроси се отнасят до тълкуването на правото на Съюза, Съдът по принцип е длъжен да се произнесе (решение от 17 октомври 2024 г., FA.RO. di YK & C., C-16/23, EU:C:2024:886, т. 33).

- 79 От това следва, че въпросите относно правото на Съюза се ползват с презумпция за релевантност. Съдът може да откаже да се произнесе по отправеното от национална юрисдикция преюдициално запитване само ако е съвсем очевидно, че исканото тълкуване на норма от правото на Съюза няма никаква връзка с действителността или предмета на спора в главното производство, когато проблемът е от хипотетично естество или още когато Съдът не разполага с необходимите данни от фактическа и правна страна, за да бъде полезен с отговора на поставените му въпроси (решение от 17 октомври 2024 г., FA.RO. di YK & C., C-16/23, EU:C:2024:886, т. 34).
- 80 Най-напред е важно да се припомни, че в случая Делегиран регламент 2022/1172 отменя Делегиран регламент № 640/2014 и че видно от член 13 от първия делегиран регламент, вторият делегиран регламент продължава да се прилага за заявленията за подпомагане за директни плащания, подадени преди 1 януари 2023 г. От това следва, че тъй като процесното заявление за подпомагане е подадено през 2021 г., член 19а от Делегиран регламент № 640/2014 продължава да се прилага *ratione temporis* към спора по главното производство, въпреки че този делегиран регламент е отменен, считано от 1 януари 2023 г. Обстоятелството, че санкцията е наложена след отмяната на Делегиран регламент № 640/2014, е ирелевантно в това отношение.
- 81 По-нататък следва да се констатира, че обратно на посоченото от запитващата юрисдикция, този член 19а винаги е бил част както от текста на Делегиран регламент № 640/2014 в редакцията му, приложима *ratione temporis* към делото по главното производство, така и от последния консолидиран текст на посочения делегиран регламент преди неговата отмяна.
- 82 При тези условия, доколкото се основава на погрешно схващане, вторият преюдициален въпрос повдига хипотетичен проблем по смисъла на припомнената в точка 79 от настоящото решение съдебна практика, поради което трябва да се обяви за недопустим (вж. по аналогия решение от 16 януари 2025 г., Стангалов, C-644/23, EU:C:2025:16, т. 60 и цитираната съдебна практика).

По съдебните разноски

- 83 С оглед на обстоятелството, че за страните по главното производство настоящото дело представлява отклонение от обичайния ход на производството пред запитващата юрисдикция, последната следва да се

произнесе по съдебните разноси. Разходите, направени за представяне на становища пред Съда, различни от тези на посочените страни, не подлежат на възстановяване.

Поради изложените съображения Съдът (девети състав) реши:

Член 32, параграф 2, буква а) и член 36, параграфи 2 и 5 от Регламент (ЕС) № 1307/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 17 декември 2013 година за установяване на правила за директни плащания за земеделски стопани по схеми за подпомагане в рамките на общата селскостопанска политика и за отмяна на Регламент (ЕО) № 637/2008 на Съвета и Регламент (ЕО) № 73/2009 на Съвета

трябва да се тълкуват в смисъл, че

допускат национална правна уредба или национална практика, по силата на която на земеделския стопанин може да бъде отказано правото на плащане на помощ за площи, за чието ползване той е сключил договор за съответната година, когато този договор, като правно основание за ползване на посочените площи, не е бил регистриран в определената за целта компютризирана база данни, както и в предвидените в националното право срокове, стига да са спазени целите, преследвани със съответната правна уредба на Съюза, и общите принципи на правото на Съюза, в частност принципите на пропорционалност и правна сигурност.

Подписи

Вярно с оригинала,	
Люксембург, дата: _____	
23. 10. 2025	За Секретар, по пълномощие
Радостина Стефанова-Камишева Администратор	